

ЭНГСИЭЛИ

• Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

Дьаһал

НАМ УЛУУХУГАР ҮНЭҔЭ, СЫЛГЫНЫ УОРУУНУ, БАҔААРЫ УОННА НАРКОТИГЫ УТАРЫ ОХСУУНУ КҮҮҮҮРДЭР ҮЛЭЛЭР ТУСТАРЫНАН

Улууһ баһылыгы 08.07.99 с. 692-рк №-дээх дьаһалыгар олоһун ааспыт сылга ынах сүөһүнү, сылгыны уорууну, баһаары уонна наркотигы утары охсуһууга анал үлэлэр ытыллыбыттар. 1998 сылга 290 сүөһү сүһүтү эбит буоллаҕына 1999 сылга 22-гэ диэри аччаабыта. Ааспыт сылга ордук үчүгэйдик Партизан, Хатын Арыы, Үөдэй, Модут нэһиликтэрин уонна Нам селотун дьаһалтала, ветстанция, лесхоз, айылҕа харытабылын, нолуук инспекциялара, «Дьулуур» фонда, ДРСУ, тыа хаһаайыстыбатын управлениета үлэлээбиттэр. I Хомуустаах, II Хомуустаах, Хамаҕатта нэһиликтэрэ, сир комитетэ, НПУ үлэлэрэ ситэтэ суох этэ.

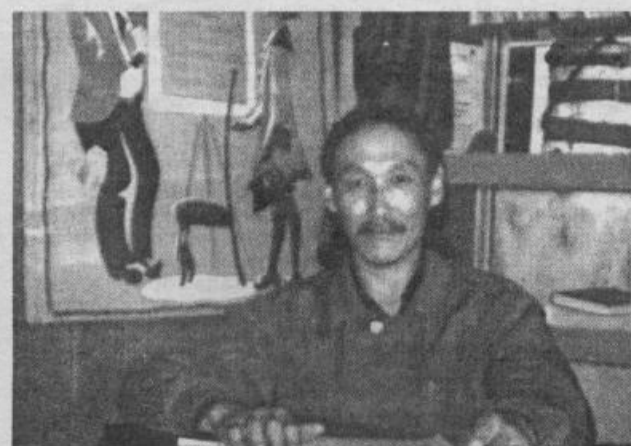
- Үөһэ этилибиккэ олоһун дьаһайбын:
1. Манньык састааптаах улууһаагы штаб тэрийэргэ:
    - Ядрев А.Н. - улууһ баһылыгы э.т., штаб салайааччыта;
    - Бочкарев А.А. - баһылык 1 солб., штаб салайааччытын солб.;
    - Сивцев К.Е. - тэрийэр-правовой управление начальнига;
    - Зырянов П.А. - ИДьУО начальнига;
    - Попова В.В. — үп управлениетын начальнига;
    - Местников С.И. - сир комитетын председателэ;
    - Архипов Н.Е. - ветстанция начальнига;
    - Иванов Е.И. - лесхоз директора;
    - Хохолова В.С. - ЦСЭН кыл. враһа;
    - Павлов Ю.А. - ОГПС-18 начальнигы э.т.;
    - Ермолаев Ю.П. - айылҕа харытабылын комитетын председателэ;
  2. Рыкунова В.Н. - «Энгиэли» хаһыат корреспондента.

3. Нам-Дьокуускай трассатыгар суукканы быһа дьуһурустубаны олохтуурга, 20.06.2000 с. Үөдэй-Кангалаас суулугар.
4. Хаас биридии ааһар автотранспорты регистрациялыырга уонна көрөн бэрэбиэркэлииргэ.
5. 15.06.2000 с. улууһ территориятыгар Нам-Дьокуускай, Үөдэй—Хагалас, Өлүөнэ өрүс суолларыттан атын суоллары сабыллыбыттарынан ааһарга.
6. Тыа хаһаайыстыбатын бордодууксуйатын тизийигэ нэһилик дьаһалтатын ыспыраапката уонна ветеринарнай судууспа анал докумуона ирдэнэр.
7. Үп управлениета (Попова В.В.) дьуһурустубалыыр массыналарга күнгэ икки маршрутка 80 л ГСМ бизэрэригэр.
8. Физическэй сирэйдэргэ Нам улууһун территориятыгар биер киһиэхэ 5 (бис) бытыылка водкаттан ордуу тизийэллэрэ бобулар. Бизэтин ордук бытыылканы тизийигэ нэһилик дьаһалтатын ыспыраапката ирдэнэр (ыспыраапка суолтата үс суукка иһинэн).
9. Таастаах баһылыгар (Пахомов Д.Д.) 15.06.2000 с. Дьокуускай-Мастаах газопровод суолугар бобор бэлиэлэри туруорарыгар.
10. 01.06.2000 с. - 30.06.2000 с. улууһ үрдүнэн көлөпүнэни суох оңорууга месячник ыытарга.
11. Нэһиликтэр баһылыктара 10.06.2000 с. диэри бэйэлэрин нэһиликтэригэр штабтары тэрийэллэригэр, нэһиликнээх иитэр-үөрэтэр үлэни ыыталларыгар.
12. Нэһиликтэр баһылыктара бэйэлэрин территорияларыгар анал сынньанар, балыктыыр сирдэри тэрийэллэригэр, көңүллүүр уонна бобор бэлиэлэри туруоралларыгар.

Улууһ баһылыгы э.т. ЯДРЕВ А.Н.

«ЭНГИЭЛИ»

ХАҔЫАККА СУРУТУУ БҮТЭРЭ 22 КҮН ХААЛЛА

В.С.Николаев, А.Шестаков аатынан культура киинин фольклорга методина:

— «Энгиэли» хаһыат рубрикаларыттан ордук «Отуу уотун», литературнай айымньылары, кылгас сонуннары, «Арыях тыл миньигэни» ааҕабын. Уопсайынан, киһи элбэҕи билэр, сэргэхсийэ ааһар хаһыата. Онон сурута илик биер дойдулаахтарын тугу да ырааҥ туран почтаҕа, редакция ыксыгытыгар ыҕырабын.

Бу ый 25 күнүгэр Модут участковой баһылыгытын бастааһыгар 9 куйкалаах оҕо доруобуйатын чөлүгэр түһэрэр сыаллаахулуустаагы киһи аһылына. «Кэскил» диэн ааттанан мантан ыла улууска биер дьонун суолталаах тэрилтэ кэлэр үйэни тутуһар көлүөнэ доруобай буоларыгар күннээр түүннэри үлэлиэҕэ.

Киһи аһарга социальнай харалта управлениета, улуустаагы киһи баһылыгынабы кыһамньыларын ууран улахан үлэ ыгытылына. Социальной управление остолобуойга остуоллары, олоппостору, уроук ааһар хоско улахан остуоллары, ыскамыайкалары, иһити-хомууһу, икки оҕо биотуалатын булан бизэрдэ. Улуустаагы баһылыга физиокабинет оборудованиетын ситэрдэ. Онон «Кэскил» киһи үлэлиир усулуубуйата тэриллэр. Киһи аһылыгытыгар «Арчы-Забота», «Саха сирэ» хаһыаттар редакциялара, республикаттан «Бигэ ыал» аһар тутууларыттан, республикаттан инбэлиттер обществолара ыалдыттаатылар.

Социальной харалта министрствота сайын бу киһигэ доруобуйаны чөлүгэр түһэрэр сыалга тэриллэр лааһырга 20 тыһ. солк., СР Президиены иһинэн дьиэ кэргэни уонна оҕону өйүүр комитет 10 тыһ. солк. реабилитационнай оборудованиеты анаата.

«Бигэ ыал» республиканскай тэрилтэ 20 тыһ. УВЧ аппараттарын бэлэх бизэрдэ. Үөрэх управлениетыттан Л.Н. Охлопкова, ветераннар сэбиэттэрин председателэ М.В. Петрова библиотека тэриллиитигэр ааһар кинигэлэри туттардылар.

Киһи баһылыга, социальнай харалта уонна үөрэх улуустаагы управлениелара хардарыта сөбүлэһэн үлэлиини эли баттаатылар.

Бастагы сезонга Модут нэһилигэни тоҕус оҕо эмтэнэ кирирдэ.

А. СИВЦЕВА, социальнай харалта управлениетын начальнига

Улуспо нэһиликнээ олоһун тупсарга Салбаг нэһилигэни олохтоохторун кытта 45 тн. үүккэ дуогабардаспыта. 20 хонукка 8 тн. үүт туттарылына. Күннээҕи үүт 6 цн. Эссе даҕаны сорох дуогабардаах дьон ынахтара төрүү илик буолан туттара иликтэр.

Маннайгы 10 дьааһык арыы оҕоһулунна. Манна завод үлэһиттэрэ сөб. Колесова З.Н. уонна лаборантка Охлопкова Т.А. өрөбүлэ суох үлэлиилэр.

А. ПРОКОПЬЕВА

Бам ыйын 25 күнүгэр I Хомуустаах оскуолатыгар 11 кылаастарга «Тихэ чуоран» чулдаарда.

Оскуоланы бүтэрээччилэр долгуһун, үөрөн линейкага турдулар. Оскуолаҕа сылдыбыт кэмнэригэр туох улахан ситиһилэммиттэри диктор кэпсиэр. Ааттаннылар «Сыл бастын үөрөнээччигэ», оскуола, улууһ киһи туттар спортсме-

на, «Азия оҕолоро» спортивной оонньууларга кытыахтаах Дима Колесов, үчүгэй үөрэхтээхтэр Ньургуйана Ощелкова, Яна Прокопьева, Алена Дьяконова, Сардана Шарапова, бастын туристар, «Мичээр» ансамблы бүтэрбиттэр ода.

Элбэх иһирэх эвэрдэлэр, үөрэх киһи аартыгар ситиһилэри баһардылар, этилиннилэр.

Үөрүүлэх түгэниэн буолла «Мичээр» ансамблыга өр сыл ситиһилээхтик кытыбыт оҕолорго Дьяконова Алена, Алексеева Маша Ил Түмэн депутаттара Е.М. Ларионов уонна Г.Г. Местников олохтообут 1 тыһ. солк. стипендияларын туттарыта.

29 чыһылаҕа маннайгы экзамены туттардылар. Экзамен түмүгэ үчүгэй, онон оҕолорго эссе ситиһилэри баһарыбын.

Е. НЕУСТРОЕВА, пед. 1-лз ветерана

***

Улууһ баһылыгы бастагы солбуйааччы А.А. Бочкарев Москва куоракка Россия фермердэрин уон биерис сьенигэр ыгырыллан делегатынан барда.

Съезд киһи программа-лаах буолара күтүллэр. Андрей Андреевич улуустардаагы тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальниктарыттан соҕотуон ыгырыллыбыта биһиэхэ, намнарга, үөрүүлэх.

***

Бам ыйын 31 күнүгэр Нам селотун дьаһалтатыгар икки этээстэх уопсай дьыллэргэ сага аһаһыт комеданнан мустан Нам селотун дьаһалтатын баһылыгы Д.П. Корякины, МУ НУ ЖКХ начальнигы А.Г. Кобыковы, бу тэрилтэлэр үлэһиттэрин уонна санэпидстанция враһын С.И. Сыромятникованы кытта көрүстүлэр.

Муһнааха сага аһаһыт комеданнар бэйэлэрин олоһор уопсайдарын кыһалгаларын билиһиннэрдилэр уонна өрөмүөн ыытарга матырыйааллары, водопровод таргаралларыгар турбалары ода. туруорустулар.

Мустубут салайааччылар актыбынай позициялаах, бэйэ бодотун тардынарга үчүгэйдик үлэлээр олохтоохторго көмө, өйбүл бастагы уочарат оҕоһулдуо диэн эриннэрдилэр. Маны таһынан аһаһыт комеданнарга квартираларын иһин төлөбүргэ чөлүктэти көрүлүө диэтилэр. Онтон комеданнарга село дьаһалтатын бэрэстэбиитэллэрэ буолалларын туоһулуур да-стабырыанна туттарылыа.

Бу үтүө холбоһуу нэһиликтэр дьаһалтала бэйэлэрин практикаларыгар тутталара буоллар диэн баһа санаа үөскүүр. Нэһиликтэргэ да уопсай дьыллэр бааллар, эмиз улуус киһини курдук бөхтөрө-сыыстара хомуллубакка ыһыллан-тобуллан сыйтааччы.

Аны уулуссаларга эмиз комеданнар баар буолуохтара, очоҕо киһилэр көбүлэ-эһиннэриэн бөхтү-сыыспыт арыый арыһа, селобут көрүгэ тупсуо этэ.

В. РЫКУНОВА

Доруобуйа — күндү баай

БЭЙЭТТЭН ТУТУЛУКТААХ

Бам ыйын 29 күнүгэр бэс ыйын 2 күнүгэр диэри Намга республикатаагы онкологической диспансер врачтарын 6 киһилээх биригээдэлэрэ кэлэн улууһ киһигэр уонна Хатырыкка нэһиликнээх буор-босхо көрдүлэр, бэрэбиэркэлээтилэр. Врачтары кытта көрсөн туох санаалаахтарын, туох түмүгү оңорбуттарын тустарынан хаһыаһыт корреспондента туоһуласта.

П.Н. Ефимов - биригээдэ салайааччыта:

— Республика Президентэ М.Е. Николаев уонна республика правительствота көбүлээһиннэринэн саха норуота чөл олохтоох буолууну туһунан киһи программа ылыллан олоххо киллэриллэ сылдьар. Ити чэрчитинэн биһиги манна Намга кэлэн нэһиликнээх буор-босхо көрө-истэ, доруобуйаларын арааччылыы сылдьабыт. Сүрүн сыалбытынан — ыарыһахтарга сүбэ бириэти уонна сага ыалды-ан эрэр дьону булуу буолаллар. Итинэн Нам улууһун медиктэригэр практической көмө оңорбут.

Биһиги билэрбитинэн эһиги улуускутуттан 69 киһи биһиэхэ учуокка туран эмтэнэр. Улууска онкологической ыарыы үрдүү турар чинчилээх. Бастагы мизэ-тэвэ куртах, куюлай, ас буһарар органнар ыарыһалар турар. Иккискэ быар, үһүскэ тыҥа рактарынан ыалдыааччылар кириэрэллэр. Республика үрдүнэн ылан көрөр буоллаха рагынан ыалдыы биһиһыана үрдээн иһэр. Ол курдук бастагы мизэстэвэ тыҥа рага, иккискэ куртах, үһүскэ дьахталларга сыһыаннаах тири иһэннэрэ кириэрэллэр. Республика орой-уоннарыгар атын-атын органнар ыалдыылар баар буолар. Билигин оннооһор кыра оҕолор ыалдыр буол-лулар. Ити иһин нэһиликнээ сыл аһын медицинскэй көрүүнү хайаан да барыахтаах. Оттон дьахталлар гинекологка сылга иккитэ сылдьарга дьулуһуохтаахтар. Профессиональной кутталлаах тэрилтэлэр үлэһиттэрэ эмиз сыл аһы иккилитэ медицинскэй көрүүнү барыахтаахтар. Густаах салайааччылар итини хайаан да ирдиир эбээһинэстэхтэр. Эһиэхэ төһө да дьы-уот баарын үрдүнэн онкологической кабинет аһыллыбакка турара сэмэлэниэн сөп.

Онкологической ыарыылар үксээн иһиллэригэр экология, аһыыр ас, иһэр уу, тыһанар салгыҥ бары оруоллаахтар. Итилэртэн эмсэ-лээбит органнардаах дьон ыарыһага ордук түргэник хатпараллар. Манна даҕаны эттэххэ, рак ыарыы доруобай органна хаһан да үөскэ-эбэт. Онон тугунан эмэ ыалдыааччылар дьиксиниэхтэрин уонна бэйэлэрин доруобуйаларын көрдөрүө сылдьахтарын наада. Хронической ыарыһаларта, гастриттан, полиптан о.да. рак ыарыы дөбөнүк үөскүүр. Рак ыарыы түөрт стадия-лаах. Төрдүс стадия хайдах да кыайан эмтэммэт, үтүөрбэт тына улааппыт буолар. 1999 сылга республика оройуоннарыттан биһиэхэ эмтэнэ кирибит ыарыһахтар 48 бырыһаанна төрдүс

стадияҕа сылдьааччылар. Ити да көрдөрөр ыарыһы бэйэҕэ пьээнкэлээн илдэ сылдьыһыны. I-II стадиялаах ыарыһахтар 14 эрэ бырыһы-анын ыалаллар.

Биһиги эмтиир ньыма-быт араас буолар: хирургической ороһуунан, эми иһэрдинэн уонна сардаҕа-ларынан тыктаран. Бу ыарыһы харахтан сыһы ылыт курдук үтүөрдэр эмп-томп, препараттар ди-эннэр аан дойдуга оҕоһулла иликтэр. Иммунай препа-раттар, от симэһиннэрэба-лачча көмөлөхтөрө быһа-рыллан турар.

П.С. Илларионов - УЗИ аппаратаанын диагноһы быһаарар врач:

— 20 тыһыынча киһилэ-эх улууска рентген аппара-ата суоҕа хайдах эрэ өйдөмөт. Мин санаабар эһиэхэ улахан стационарнай аппараат наада эбит. Тыа си-рин олохтоохторо биллэрин курдук ис органнарынан улаханнык эмсэҕэлиилэр. Ол курдук ноор, үөс, быар, тыҥа органнара ыалдыр дьоннор үгүстэр. Бу сыры-бар икки күн үлэлээн тыҥа-тыгар улахан иһэннээх үс ыарыһаҕы буллубут. Итилэ-ри куоракка киллэрэн эмти-ригэ быһаардыбыт. Кэлэр өтүгүр сага аппаратурала-ры, оборудованиелары бу-ларга, онон нэһиликнээх манна мизэстэтигэр көрөргө-истэргэ усулуобуйа тэрий-эллэригэр салалталартан көрдөһүөм этэ.

Н.С. Куприянова - крио-хирург:

— Манна кэлэммин икки күн иһигэр 82 ыарыһаҕы көрдүм. Кыах баарынан иһэннэрин тоҕоро (замора-живание) сатаатым. Биер киһи улахан иһэннэри опера-циялаатым. Тири иһэнэ икки оҕо баара билиннэ. Итилэри эмиз эмтиэхпит. Эһиги улуускутутгар тири иһэннэри ыалдыааччылар наһаа элби иликтэр. Таа-рыччы маннааҕы киһи баһы-ына үлэһиттэрэ, салайаач-чылар үчүгэй тэрээһинэ-эхтик көрсүбүттэрин, үлэлииргэ усулуобуйаны тэ-рийбиттэрин, нэһиликнээх биллэрини киһини ыһпыттарын ахтан туран махтанахпын баһарыбын уонна Нам олохтоохторугар бэйэбит доруобуйаҕыт туһу-гар бэйэбит кыһалларгыт на-ада диэн сүбэлэһэм этэ.

В.Г. Алексеев - врач-эн-докринолог:

— Эһиги улуускут олох-тоохторо ас буһарар орган-нарынан ордук элбэхтик ыалдылара бэлиэтэнэр. Итинэн сибээстээн омук си-риттэн кэлэр араас аһы-үөлү өрүү күннээҕи аһылык оҕустубаккытыгар, төһө кы-алларынан сибэйэй саха-лыы аһылыгы өрө туталла-рыгар баһарыам этэ. Ман-нааҕы баһыһага куртахха ыйыстан көрдөрөр аппараат соҕотох эбит. Санитарнай ирдэбил быһытынан бизэс аппараат баар буолуохтаах. Биер киһиэхэ туттуллубу-тун кэнниттэн бу аппараат 6 чаас обработкаҕа сыйтаах-ах. Манна үлэлиир врач би-һиги диспансерытыгар ста-жировканы барбатах, онон баһыһа салалтата итини учуоттаан стажировкаҕа ыытыһан наада.

Григорий ЭВЕРСТОВ

Улуу Кыайыы 55 сыла

БИНИГИ УБАЙБЫТ - УДЬУОР БУЛЧУТ

Сэри, үлэ ветерана, Аппааны олохтооҕо Новгородов Дмитрий Иннокентьевич 1951-1991 сылга дылы Хатын Арыы совхоз кадровай булчутунан сылдыбыта. Биһиги убайбыт Саха сири тыйыс тымныгыгар, халыҥ хаары кэһэн, иннэ-кэннэ биллибэт кизг нэлэмэн сис тыаларын унаты-туора хаамаан хара тыа күндү түүлээҥин экирэттиһэн-сонордоһон булгаан кэлбитэ буолуой. Былыргы булчуттар айылланы кытта эйэ-дэмнээхтик сизэри-туому тутуһан, күндүлл уларыйыытын кэтээн көрөр мындыр дьонор буолаллар. Маны тэнэ сыгыты-хотуу айылга кубулуйаттарын билэр, бэйэтин кыанар, күүстээх санаалаах эр дьон булчут буолаллар. Онук дьоннортон биридэстэринэн биһиги убайбыт Митерэй буолар. Бултуу сылдьан күннээри олодоттан дневник суруйар идэлээх этэ. Ону аахтааха наһаа интэриһинэй, киһи хараастар, аһынар түгөннэрэ элбэх буолар эбит, аны бултуудагына ол туһунан үөрүү.

Арабытыгар Новгородов Иннокентий Егоровича 1952 с. Саха АССР Министрдерин В.А. Протодьяконов илии баттааһыннаах уураарынан «Республика үтүөлээх булчута» ааты иҕэрибтэрэ. Кэлин кырдыан баран дьабырааскыны бултуура, кутуругун туттаран көлөһүн күнэ аахсара. Биһиги арабыт улахан булчут этэ, бэйэтин оннугар уолун хаалларбыта. Өйдөөн көрүң, халлаан сырдыгыта барар, киһэ им сүтүүтэ кэлэр. Ол бириэмэҕэ үчүээһ тымныыар, тимири оһох буоллаҕа дии. Көлөн мас мастанан оһох оттор, күөстөнэн аһыыр, булчут күнүс аһаабакка сылдыар. Аны булдун таҥастыыр, холобур андаатар да буоллун, оччоҕо биридэ утууар. Сэри сылларыгар куобаха туһахтаан, сайынны күөлгө муңдуга бөчөөххө, саны аһыан туу уган биэрэрэ. Тууну мин көрөр этим, күн аайы, бизс мастаах баат, а.э. огочо баара, онно ферма оҕо үксэ барсара, самай улаханнара мин этим. Ол сылдьан биридэ убайым армияҕа барбытын кэннэ, киһи быһыччатын ууга түһэрбиппит, күөлбүт кугалаах этэ, оҕолорбун баатым агар өттүгөр ытан, бэйэм агар өттүттэн тутуһа сылдан атахпынан булан, быһыччатын ылбыппыт. Оччолорго биллээҥи ууга түһэ-

рэр айыы этэ. Ылбатаҕым буоллар, баҕар, убай кэлиэ соҕоа этэ дии билгитин да куттана саныбын. Онук кэлбит булду агардас хаалбыт дьахталлар барахсаттар, саба түһөн буһаран ыалга тус-туһунан тэриэлкэҕэ кутан түгэтэллэрэ. Оччолорго миэнэ-эйиэнэ дии соҕоа. Армияҕа барбытыгар күһүнүгэр ферма дьоно бары даҕаны убайы суохтаабыппыт, ачыктыабыппыт. Күһүнүн күс оҕолоон аһатара, Индус дии булчут ыттаах эттибит, ол күс оҕотун туту-тута аһан иһэр үһү, ону убай хомууан сорох күн сүүсчэкэни аҕалар этэ. Онук бултаан биһиги убайбыт элбэх киһини үөрдүбүтэ, тышын уһаптыта. Биһиги фермаҕа ким да хоргууан өлбөтөҕө.

Бириг төрөбүт оччолорго үһүэ эттибит. Билигин бары кырдыан пенсияга олоробут. Убайбыт кыра сааһыттан аҕатын кытта бултаһан, оттоһон, от тизин, дьаам сүүрдэн балыктаһан барбыта. Биһиги убайбыт 1941 сыллаахха бэс ыйыгар советскай армияҕа ыҥырыллыбыта. 1945 с. күһүн Японскай империалисттартан Маньчжурияны, хас да куораттары босхолоспота. «Японияны кыайыи иһин» медалынан наҕараадаламмыта.

1950 с. дойдутугар этэнгэ эргиллибитэ. Онтон ылата 1951 сылтан Нам, Кэбээйи тыаларынан, үрэхтэринэн, 40 арыыларынан кэрийэ сылдьан элбэх үчүээннэри онорон, кыстаан, бултаан хас эмэ тыһынынчанан суумалаах күндү түүлээҥи госулардара туттарыта буолуой?

Бултаабыт 40 сылын устатыгар былаанын аһара толоро, чепчион булчут этэ. 1970 с. «Килбизинэ-эх үлэтин иһин» В.И. Ленин төрөбүтэ 100 сыла туолуутун медалынан наҕараадаламмыта. Партия райкомун, райсовет исполкомун, райпо быраһыаннаһын элбэх грамоталарын ылбыта. 1981 с. пенсияҕа тахсыбыта, ол да буоллар таах олоботоҕо. Өрүс илин энэригэр Бакыйа уон сыл бултаабыта.

Дмитрий Иннокентьевич алта оҕо тапталаах аҕата, билигин даҕаны окко сылдыһар, кыһынын дьиз ис-тас үлэтигэр кыаҕа баарынан оҕолоругар көмөлөһөр, быһата билигин дараны туһа кийтэ.

Баата А.И. ВИНУКUROVA

УЛУУ КЫАЙЫЫНЫ БЭЛИЭТЭЭТИБИТ

Улуу Кыайыы 55 сылын туолуутунан олохтоох телестудия нэһилиэнньэҕэ аһаҕас эфиринэн тахсыбыта, пресс-киин салайааччыта, худрук Анисимова С.В. «Буойун суруйааччылар тустарынан» уонна «Аҕа дойдуга сэриитигэр аналлаах викторина боппуруостара» диин темалары сырдаптыта.

Оскуолаҕа тематическай биэчэр ытыллыбыта, онно учуутал, «Сыккыс» литературнай түмсүү салайааччыта Протопопова Е.Д. «Сэри кэмигэр саха литературатын сайдыыта» диин бэсиэдэ онорбута. Оҕолор сэри кэмигэр суруллубут суруктары, хоһооннору, кэпсээннэри аахпыттара. Үөрэнээччилэр эһэлэрин, эбэлэрин туһунан ахтыы онорбуттара. Библиотекарь Корякина П.П. «Сэри кэмигэр кинигэ оруола» диин бэсиэдэ онорбута. Оскуола библиотекар Аргунова Т.Н. викторина ыһыпта. Бу биэчэргэ буйун-суруйааччылар кинигэлэрин быһыстапката тэриллбитэ. Библиотекардар Аргунова Т.Н., Корякина П.П. 3 кылаас үөрэнээччилэригэр анаан кылаас чааһыгар «Герой-пионердар» диин бэсиэдэ онорбуттара.

Ыам ыйын 8 күнүгэр Улуу Кыайыы 55 сылыгар аналлаах биэчэр буолбута. Биэчэргэ оскуола директора Протопопов И.Н. «Саха сирэ Кыайыы кылаата» диин дакылаат аахпытта. Кулууп директора Кривошапкина И.С. туруоруутунан «Кыайыы сырдык дьаралыга» диин театралызованнай представление көрдөрүлүбүтэ. Сэри сылларыгар ылламмыт ырыаларга конкурсу Аргунова Т.Н. уонна Анисимова С.В. тэрийэн ыһыптытара. Бу конкурса нэһилиэк ыччаттара, активистара көхтөөхтүк кыттыбыттар, үрдүк таһымга торбуттара.

Кыайыы юбилейгар аналлаах викторина ытыллыбыта, онно 1 мистэтин пенсионерка Ушницкая Ф.Д., иккин спортинструктор Уваровская Т.В., үсүнү ыччат Константинова М.Н. ылбыттар. Библиотекара «Буойун-суруйааччылар», «Герой-пионердар», «Сэри кэмнээҥи кинигэлэр» диин быһыстапка тэриллбитэ.

Ф. УШНИЦКАЯ, «Билии» общество салайааччыта, Салбап

Өбүгэн үгэһин умнума

ОҢУОХАЙ ДИЭН ЯАТТААХ ООҢҢУУЛААХ ЭТИБИТ

Саха омок былыр-былыргыттан бэйэтэ туһунан үгкүүлүүр оһуохай дии ааттаах оонһуулаах. Сахалар сопуруттан хоту дойдуга олохсуйа кэлээт даҕаны оһуохайы үгкүүлээбитинэн барбыттар диин үөрөхтөөхтөр этэллэр.

Саха сиригэр Бүлүү бөлөх улустарыгар оһуохай кизгитик сайдан турар. Кинилэр оһуохайы араас куолаһынан таһаараллар. Ону этээччини хатылааччылар матыыбыгар сөп түбэһиннэрэн таһаараллара истэн турар киһизэх сүрүбэр-быарыгар киирэр. Ол иһин даҕаны буолуо, Бүлүүлүү оһуохайын дьон барыта сөбүлүүр.

Маны таһынан Саха сиригэр оһуохай ылланар матыыптара Өлүөхүмэли, Таатталы уонна Хотулуу о.д.а. таһаарыллаллар. Мин Бүлүү бөлөх улустарыгар урут сайын даҕаны, кыһын даҕаны элбэхтик командировкаҕа сылдыталаабытым. Онно сайын от-мас көөрдөүгүз ыһыах саһана эрэ буолбакка кыһыннары оһуохайды-ыллар. Холобур Ньурбаҕа, Сунтаарга кыһын кулууптарга дьон муһунулар даҕаны мунһах иннинэ эбэтэр бүтүрүгүз киһэ хойукка диири оһуохай таһаарар киһи баар буоллаҕына оһуохайдаан барааччылар. Дэлэҕэ даҕаны сайын ыһыах саһана үс суукка устата оһуохай барыа дуо?

Быйыл Сунтаарга улуу тойуксут, норуот ырыаһыта Сергей Зверев 100 саһын туолар юбилейнай ыһыаҕа 7 күн барар диин республика хаһыаттарыгар суруйаллар, онно 7 күнү быһа оһуохай барыахтаах. Маны тоҕо аһынныг диэр буоллаахха, сорох экстрасенстар этэллэр: «Оһуохай сайын эрэ от-мас көөрдүгүз кэннэ буолуохтаах. Кыһын оһуохайдыр табыллыбат, айыы буолар», — дииллэр. Мин санаабар оһуохай күнтэн-дьылтан тутулууга суох хаһан баҕарар буолуохтаах.

Оһуохайы көрсө түһээт даҕаны, урут оһуохайдабатах мистэлэргэ, сайын даҕаны, кыһын даҕаны мэнээк ылланыа суохтаах. Сириуоту сирэ быһыытынан алҕаан уоту арыгыта суох аһатан, оһуохай этээччини оһуохайы таһаарарыгар көрдөһүлүөхтээх. Сир-дойду уһукта илигинэ оһуохайдаһыа суохтаах, урут оһуохай буолбатах сиригэр.

Биһиги улууска арааһа киин улуустартан бастакынан кырдыаҕар балаһаннара аһылынна. Кыһыннары, сайыннары оһуохайды-ырга мистэ баар буолла. Онон оһуохайы таптааччылар дьизини туттарыт уонна салайан үлэлэтэр В.А. Колесовка улаханник баһы-балыахтарын эрэ наада.

Аһыах хонуктааҕыта Дьокуускайтан «Оһуохай» общество салайааччыта, филологическай наука доктора, гуманитарнай-чинчийэр институт профессора, Сунтаар улуунуттан төрүттээх Николай Егорович Петров, биэр автобуска общество чилиэннэрин толору тизин балаһаны билсэ тахса сырытта.

Кини тахсан балаһаны билсэн-көрөн баран бастакы оһуохай тылын таһааран баһыһан үтүктэ сылдыааччыларга сүрэхтэригэр-быардыгар киирэр ғына кэрэ куолаһынан күндүлээтэ. Кини курдук оһуохай тылын таһаардылар общество чилиэннэрэ А. Зверев, Яковлев о.д.а. Оһуохайы таптааччылар ол киһэ доһуһа сыһыан-нылар. Салайааччы Н.Е. Петров сэигээрдэ, оһуохайдыттары кытта ирэ-хоро кэпсэтэ, бу тэһими түһэримэн, өссө сайыннарын диин баҕа санаатын эттэ.

Оһуохайы сөбүлээччилэр нэһиликтэртэн кэлэн оһуохайдаан дуоһууа сыһынан баралларыгар баһарабыт. Саха омок таптыыр үгкүүтэ оһуохайа өссө сайдакэнни туруохтун. Үгүс оһуохайы таһаарааччылардаах буоллун. Инники кэскилбитин оскуола оҕолорун аһалан үтүгүннэрэ үөрэтээххэ, оһуохайга үгүюухха. Оһуохай до-руобуйаны чэбдигирдэр, чөл олох төрдө.

Иван ИВАНОВ

КУАЭН — «БЫАР СУОХ

Хамаатта 1 №-дээх дьааһыла-сада улууска биэр үчүгэй үлэлээ-финэн биллэр. Социалистическай куоталаһы баарын саһана оройуонга хаста эмит субуруччу бастаан Кыһыл Знамяны үйэ саас тухары уура сытыараллар. Кини сэбиэдиссэинэн 21 сылын РСФСР норуотун үөрэтиритин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана Варвара Романовна Полищикова үлэлиир.

Кэрэ эйгэтигэр

Бу дьааһыла-садка барыта 55 оҕо сылдыар, 4 итээччи, 1 психолог үлэлиллэр. Ону таһынан оҕолору музыкаҕа, үгкүүгэ, эт-хаан сайдытыгар үөрэтэр анал үөрөхтөөх специалистар бааллар. Быһатын эттэххэ манна оҕолору үөрэттигэ уонна эстетическай итинигэ улахан болҕомто ууруллар.

Аһыах хонуктааҕыта бу детсад коллектива итэр-үөрэтэр үлэтин отчуотун нэһилиэнньэе онордо. СР Конституциятын күнүгэр аналлаах кырачааннар кизг программалаах концерттара буолла. Кулууп дьизэ төрөпүттэр оҕолорун, сизнэрин ырыаларын-үгкүүлэрин көрөөрү, хаһаангытааҕар даҕаны элбэх киһи, оҕо-уруу муһунна.

Концерт «Малаанһа» муода театрын көрүүн саһаллаһа. Аһы-гы муоданы таһныбыт кырачаан-

нар араастык туттан-хаптан маллара, ордук уолаттар к оҕолуу таһнан, парик кэтэн м ньанһаһан хамсанал көрөөччүлөр бырдардыр тарби Итинтэн хоһоон аһааччылар рэн истилэр. Ол курдук Саха сэбиэдиссэинэн 21 Күннэй Прокопья Витя Данилов, Ян сельскай, Паша Еме нова, Ксюша Колесова, Уля К рева уо.д. толоруулар кэрэх нилэр. Кырачааннар 7 үгкү бөлөбүзүн толордулар. Ол ий-ытаһыһылаах да үгкүүлэр баа-Дьоннорун көрөннөр икки кыр-ытаспытынан саалаҕа түһэн хата ханнык да «Наара суохта аҕар» ордук куллэрди Үгкүүлэри туруорууга спел-лист В.В. Дьяконов элбэхтик-лэспитэ көстөр. Сценкаларга и эчи Т.А. Протопопова балайла-рала спыт.

Ырыаһыт музыкант Р.А. Кокорева бэлэм бит. Концерты кыра бөлөх ит-читэ С.Д. Андреева бэркэ сала-ытта.

Мантан салгыы кырачаан түбүктэрэ өссө үгүс. Ол кур-сайыны көрсүү, оҕо көмүскэ күнэ, ыһыах курдук бырааһы-ыктарга бэлэмнэллэр.

Егор ФЕОФАИЛ Хамаат

«БЫРАКАСААННЬА ДА НАКАСААННЬА» КОМЕДИЯ БЭРКЭ АЯС

А.Ф. Шестаков аатынан норуот айымныытын уонна сыһылаһын киини народнай театра 1999 сыл түмүгүнэн республика 5 бастың театрдарын иһигэр киирбитэ. Ити биһиги коллективпит ис кыаһын, сайдар кэскиллээгин туһулуур.

1 Маайдаары бырааһынныкка театр М. Зоценко кылгас айымны-ыларыттан икки хартыыналаах «Быракасаанһа да накасаанһа» комедиятын Г. Эверстов тылбаа-һынан туруоран икки премьернай спектаклы көрөөччү дүүлүгэр та-һаарда. Спектаклы бэлэмнээбит театр коллектива кылгас кэмгэ ай-ымнылаахтык үчүгэй үлэни бэл-лэмнээбитин, премьеры ситиһил-лээхтик барбытын бэлиэтиэххэ наада. Ол курдук, комедия музы-кальнай, декоративнай-сценичес-кэй кизгэтиитэ, көстүүм, гримм, массовка табыллан, спектакль ар-тыыстара оруолларын табатык өйдөөн, оонһуур геройдара көрөөччүлэргэ тийимтиэлэр.

Туруорааччы режиссер Иван Новиков аһы драматургияҕа про-текс жанрыгар күүһүн олоомутта хайҕанынан эрэ сөп. Бэйэтэ сүрүн геройу водопроводчик-сантехник Григорий Иванович оруолун сити-һиллээхтик айан, оонһуур арты-ыстарга үчүгэй тэһими, настрою биэрэн спектаклын сүрүннээтэ уонна иккис хартыынаҕа партнер-дарыгар В. Федоровка, Р. Ивано-ваҕа оонһуур кыағы биэрдэ.

Бастакы хартыынаҕа опера те-атрын атмосферата аһыах чаһыл-хай түгэннэринэн олус бэргэнник көрдөрүлүнэ дии санаатын. Ол курдук, икки сэлээспэлээх даама-лар А. Кылаева, В. Корнилова эпи-зодтара интэриһинэйдэр. Таа-рыһа аһынаахха артистка Варвара Корнилова театр самай бэрини-лээх, активнай кыттааччыта. Кини культура киинэ ытар үлэтигэр куруук активнайдык кыттар, көмөлөһөр. Мин санаабар, гротес-ка бастакы хартыына оонһооччу-лара аһыах буолан дуу ордук та-былынна.

Манна режиссер бэйэтин ору-ола Ч. Чаплин геройдарын санатар «кыра киһи» тематын итээтиилэ-эхтик таарыйар. «Билиһини таңго-та», буфекка сцена режиссер сити-һиллээх булууга.

Аны туран комедия сүрүн ору-олларын кытта тэнгэ эпизод ге-ройдара: офицант, милиционер, грузчик (С. Алексеев), туһу буол-уохтаах Бананов, театр көрөөччүтэ, грузчик (С. Павлов) В. Николаев — оруолларын киһи өйдөөн хаалар ғына бэргэнник то-лорбуттарын бэлиэтибин.

Норуот, государство баайын кисти-саба таһааччылар, сизчи-

лэр, ловкачтар Горбушкин (Петров), Анна Васильевна (Р. И нова) уонна кини убайа (В. Фе ров) сир аайы баар геройдар. лигити бириэмэҕэ, ырыһынак кэ-гэр, темалара стихийи актуальнай. М. Зоценко нуу-биллиилээх прозаига уонна дра-тура урукку кэмгэ суруйбут-ымныыллара билигин өссө кизг-олталанан, общество саамай эл-киэн араҕыттан, мещаннарын, о-обывателлэр элбээбиттэрин, «са-һа нууччалар», «саһа сахал эй-гэлэрэ эбиллибитин күнн көрөбүт уонна истэбит.

Бу спектакльга оонһоо саһа ааттар Розалия Иванова у-на Степан Павлов сценала аан м-найгы оруолларын оонһоон си-һиллээхтик дебюттаабыттары э-эрдалиибит. Кинилэргэ өссө са-һа оруоллары айалларыгар б-рыаһын. Оттон Петров А.Д., Ни-нов В.С., Федоров В.П. сценат-түспэт норуот таптыыр артыы-ра.

Таарыһа аһынаахха, народ театр сылга икки спектаклы на-һа таһаарара аһыах. Манна кэ биричиннэлэр бааллар: ма-териальнай базата мөл-көстүүмнэр сагардыллыба, ыччат хото кыттыбат, бэйэ тры-пора суох буолан кэли-бары-арахан, режиссер соҕото бу ба-таһын үрдүнэн, атын кулът-най-маассабай мероприятиел-олус көлүллэр буолан, норуоу-ланар. Сорох айар үлэһиттэ итэҕэл, эппизитинэс биэрэн мор-най стимуллуохха баара. Худос-твеннай салайааччы Рехляя Л.Д., методист Николаев В.С. жиссураҕа холоноор кыахта-тар.

Быйыл Мэҥэ-Хаҥалас М-тыгар улуус культуратын дел-цията опыт көрө-иста бара сы-ан сөҕөн кэлбиттэрэ. Майаҕа Д-дуол аатынан народнай те-туска дьизэ-уокка театр те-курдук үлэһини-хамсыы оло-ристэргэ дыктит кэрэ, үлэтэ да-оннук. Намга хаһан эрэ кэпс-кирибит культура дыбарыаһы-бырайыага умнууга хаалбыта

Культура киинэ художник-га табыллыбата ыраатта, кэ-үс сылга 5 оформитель-худож-уларыйда. Народнай театр үл-гэр художник-декоратор ору-улахан. Аһыгы драматурги-күүһүн холоноу тыа драмкол-тивтарыгар суох. Онон, бу сп-такль улууска гастроллууга, д-нэр, үлэтин биэр сү-көрдөрүүтэ буолуо этэ.

Ф. ЛУКИ

Улуу Кыайыы 55 сыла

БИНИГИ УБАЙБЫТ - УДЬУОР БУЛЧУТ

Сэри, үлэ ветерана, Аппааны олохтооҕо Новгородов Дмитрий Иннокентьевич 1951-1991 сылга дылы Хатыг Арыс совхоз кадровай булчутунан сылдыбыта. Биниги убайбыт Саха сири тыйыс тымныгытыгар, халын хаары кэһэ, иннэ-кэннэ биллибэт киэн нэлэмэн сис тыаларын уһаты-туора хааман хара тыа күндү түүлээгин экирэттиһэн-сонордоһон бултаан кэлбитэ буолуой. Былыргы булчуттар айыллыны кытта эйэ-дэмнээхтик сиэри-туому тутуһан, күндүл уларыйытын кэтээн көрөр мындыр дьоннор буолаллар. Маны тэнэ сыгылы-хотуу айылда кубулуйтаран интэриэһинэй, киһи хараастар, аһынар түгүннэрэ элбэх буолар эбит, аны бултуйдаһына ол туһунан үөрүү.

Аҕабытыгар Новгородов Иннокентий Егоровичка 1952 с. Саха АССР Министрдерин В.А. Протопопов иили баттаһынаах уурааһынан «Республика үгүлээх булчута» ааты ингэрбиттэ. Кэлин кырдыан баран дыбараскыны бултуура, кутуругун туттаран көлөһүн күнэ аахсара. Биниги аҕабыт улахан булчут этэ, бэйэтин онугар уолун хаалларбыта. Өйдөөн көрүн, халлаан сырдыгыта барар, киһэ им сүтүүтэ кэлэр. Ол бириэмэҕэ үүчээни тымныгар, тимиэр олох буоллаҕа дии. Кэлин мас мастаан олох оттор, күөстөнэн аһыр, булчут күнүс аһаабакка сылдыр. Аны булдуу таҕастыыр, холубур андаатар да буоллун, оччоҕо биридэ утуйар. Сэри сылдырыгар куобахта туһахтаан, сайын күөлгэ мундуга бөчөөхкө, саны анһан туу уган биэрэрэ. Тууну мин көрөр этим, күн аайы, биэс мастаах баат, а.э. оҕочо баара, онно ферма оҕо үксэ барсара, саамай улаханнара мин этим. Ол сылдьан биридэ убайым армияҕа барбытын кэннэ, кини быһычатын ууга түһэрбиһит, күөлбүт куталаах этэ, оҕолорбун баатым аҕар өттүгөр ытан, бэйэм аҕар өттүтүн тутуһа сылдьан атаһынан булан, быһычатын ылбыһыт. Оччолорго биллээри ууга түһэ-

рэр айыы этэ. Ылбатаҕым буоллар, баҕар, убай кэлиэ суоҕа этэ диин билгитин да куттана саныбын. Оннук кэлбит булду аҕардас хаалбыт дыхталлар барахсаттар, саба түһэн буһаран ыалга тус-туһунан тэриэлкэҕэ кутан түгэтэллэрэ. Оччолорго миэнэ-эйиэнэ диин суоҕа. Армияҕа барбытыгар күһүнүгэр ферма дыно бары даҕаны убайы суохтаабыһыт, ачыктыабыһыт. Күһүнүн күс оҕолоон аһатара, Индус диин булчут ыттаах этибит, ол күс оҕотун тутта-тута аһан иһэр үһү, ону убай хомууан сорох күн сүүсчэкини аҕалар этэ. Оннук бултаан биниги убайбыт элбэх киһини үөрдүбүтэ, тыһын уһаптыта. Биниги фермаҕа ким да хоргууан өлбөтөҕө.

Бииргэ төрөөбүт оччолорго үһүэ этибит. Билигин бары кырдыан пенсияҕа олорбун. Убайбыт кыра сааһыттан аҕатын кытта бултаһан, оттоһон, от тийэһэ, дыам сүүрдөн балыктаһан барбыта. Биниги убайбыт 1941 сыллаахха бэһыйыгар советскай армияҕа ыҕырыллыбыта. 1945 с. күһүн Японскай империалистартан Маньчжурияны, хас да куораттары босхолостута. «Японияны кыайыи иһин» медалынан наҕараадаламмыта.

1950 с. дойдутугар этэнгэ эргиллибитэ. Онтон ылата 1951 сылтан Нам, Кэбээйи тыаларынан, үрэхтэринэн, 40 арылларынан кэрийэ сылдьан элбэх үүчээннэри онорон, кыстаан, бултаан хас эмэ тыһыынчанаан суумалаах күндү түүлээри госуларствова туттарбыта буолуой?

Бултаабыт 40 сылын устатыгар былааны аһара толороһо, чемпион булчут этэ. 1970 с. «Килбиэннээх үлэтин иһин» В.И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла туолуутун медалынан наҕараадаламмыта. Партия райкомун, райсовет исполкомун, райпо бырабыланныатын элбэх грамоталарын ылбыта. 1981 с. пенсияҕа тахсыбыта, ол да буоллар таах олорботоҕо. Өрүс илин энэригэр Бакыйаҕа уон сыл бултаабыта.

Дмитрий Иннокентьевич алта оҕо таптааллаах аҕата, билигин даҕаны окко сылдыһар, кыһынын дьиз ис-тас үлэтигэр кыаҕа баарын оҕолоругар көмөлөһөр, быһата билигин даҕаны туһа кийтэ.

Балта А.И. ВИНУКUROVA

УЛУУ КЫАЙЫНЫ БЭЛИЭТЭЭТИБИТ

Улуу Кыайыы 55 сылын туолуутунан олохтоох телестудия нэһилиэнньэҕэ аһаас эфиринэн тахсыбыта, пресс-кини салайааччыта, худрук Анисимова С.В. «Буйун суруйааччылар тустарынан» уонча «Аҕа дойдуну сэриитигэр аналлаах викторина боппуруостара» диин темалары сырдатыта.

Оскуолаҕа тематическай биэчэр ытыллыбыта, онно учуутал, «Сыккыс» литературнай түмсүү салайааччыта Протопопова Е.Д. «Сэри кэмигэр саха литературатын сайдыыта» диин бэсиздэ онорбута. Оҕолор сэри кэмигэр суруллубут суруктары, хоһооннору, кэпсээннэри аахпытара. Үөрэнээччилэр эһэлэрин, эбэлэрин туһунан ахтыы онорбуттара. Библиотекарь Корякина П.П. «Сэри кэмигэр кинигэ оруола» диин бэсиздэ онорбута. Оскуола библиотекара Аргунова Т.Н. викторина ыһыпта. Бу биэчэргэ буйун-суруйааччылар кинигаларын быһыстапка тэриллибитэ. Библиотекардар Аргунова Т.Н., Корякина П.П. 3 кылаас үөрэнээччилэригэр анаан кылаас чааһыгар «Герой-пионердар» диин бэсиздэ онорбуттара.

Ыам ыйын 8 күнүгэр Улуу Кыайыы 55 сылыгар аналлаах биэчэр буолбута. Биэчэргэ оскуола директора Протопопов И.Н. «Саха сирэ Кыайыыга кылаата» диин дакылаат аахпыт. Кулууп директора Кривошапкина И.С. туруоруутунан «Кыайыс сырдык дьаралыга» диин театралызованнай представление көрдөрүлүбүтэ. Сэри сылдырыгар ылламмыт ырыаларга конкурсу Аргунова Т.Н. уонна Анисимова С.В. тэрийэн ыһыптара. Бу конкурска нэһилиэк ыччаттара, активистара көхтөөхтүк кыттыбыттара, үрдүк таһымна толорбуттара.

Кыайыы юбилейгар аналлаах викторина ытыллыбыта, онно 1 миэстэни пенсионерка Ущицкая Ф.Д., иккиннэ спортинструктор Уваровская Т.В., үсүнү ыччат Концанкина М.Н. ылбыттара. Библиотекара «Буйун-суруйааччылар», «Герой-пионердар», «Сэри кэмнээри кинигэлэр» диин быһыстапка тэриллибитэ.

Ф. УШНИЦКАЯ «Билии» общество салайааччыта, Салбаң

Өбүгэн үгэһин умнума

ОҢУОХАЙ ДИЭН ААТТААХ ООҢҢУУЛААХ ЭТИБИТ

Саха омук былыр-былыргыттан бэйэтэ туһунан үгкүүлүүр оҥуохай диин ааттаах оонньуулаах. Сахалар согурууттан хоту дойдуга олохсуйа кэлээт даҕаны оҥуохайы үгкүүлээбитинэн барбыттар диин үөрэхтээхтэр этэллэр.

Саха сиригэр Бүлүү бөлөх улустарыгар оҥуохай кизник сайдан турар. Кинилэр оҥуохайы араас куолаһынан таһаараллар. Ону этээччини хатылааччылар матыбыгар сөп түбэһинэрэн таһааралара истэн турар киһиэхэ сүрээр-бырыгар киирэр. Ол иһин даҕаны буолуо, Бүлүүлүү оҥуохайын дьон барыта сөбүлүүр.

Маны таһынан Саха сиригэр оҥуохай ылланар матыыптара Өлүөхүмэли, Таатталы уонна Хотулуу о.д.а. таһаарыллаллар. Мин Бүлүү бөлөх улустарыгар урут сайын даҕаны, кыһын даҕаны элбэхтик командировкаҕа сылдыталаабытым. Онно сайын от-мас көрдөрбүтүм ыһаах саҕана эрэ буолбакка кыһыннары оҥуохайдыллар. Холобур Ньурбаҕа, Сунтаарга кыһын кулууптарга дьон муһунулар даҕаны мунһах иннинэ эбэтэр бүтүһүнэ киһэ хойукка диири оҥуохай таһаарар киһи баар буоллаҕына оҥуохайдаан барааччылар. Дэлэҕэ даҕаны сайын ыһаах саҕана үс суукка устата оҥуохай барыта дуо?

Быйыл Сунтаарга улуу тойуксут, нуруот ырыаһыта Сергей Зверев 100 сааһын туолар юбилейнай ыһааҕа 7 күн барар диин республика хаһыаттарыгар суруйаллар, онно 7 күнү быһа оҥуохай барыахтаах. Маны тоҕо арыһыт диир буоллаахха, сорох экстрасенстар этэллэр: «Оҥуохай сайын эрэ от-мас көрдөрбүтүн кэннэ буолуохтаах. Кыһын оҥуохайдыр табыллыбат, айыы буолар», — дииллэр. Мин санаабар оҥуохай күнтэн-дьылтан туугулуҕа суох хаһан баҕарар буолуохтаах.

Оҥуохайы көрсө түһээт даҕаны, урут оҥуохайдаабатах миэстэлэргэ, сайын даҕаны, кыһын даҕаны мээчэк ыллына суохтаах. Сириуоту сиэр быһытынан алҕаан уоту арылтыа суох аһатан, оҥуохай этээччини оҥуохайы таһаарарыгар көрдөһүлүөхтээх. Сир-дойду уһукта илигинэ оҥуохайдына суохтаах, урут оҥуохай буолбатах сиригэр.

Биниги улуска арааһа киин улустартан бастаһынан кырдыаҕар балаһаннара аһылынна. Кыһыннары, сайыннары оҥуохайдырыга миэстэ баар буолла. Онно оҥуохайы таптааччылар дьэни туттарбыт уонна салайан үлэлэтэр В.А. Колесовка улаханньык баһылыахтарынын эрэ наада.

Аҕыах хонуктааҕыта Дьокуускайтан «Оҥуохай» общество салайааччыта, филологическай наука доктора, гуманитарнай-чинчийэр институт профессора, Сунтаар уллуһуттан төрүттээх Николай Егорович Петров, биер автобуска общество чилиэннэрин толору тийээн балаһаны билээ тахса сырытта.

Кини тахсан балаһаны билсэн-көрөн баран бастагы оҥуохай тылын таһааран батыһан үтүктэ сылдыааччылар сүрэхтэригэр-быардырыгар киирэр ғына кэрэ куолаһынан күндүлээтэ. Кини курдук оҥуохай тылын таһаардылар общество чилиэннэрэ А. Зверев, Яковлев о.д.а. Оҥуохайы таптааччылар ол киһэ дуоһуяа сыһыанналар. Салайааччы Н.Е. Петров сэгээрдэ, оҥуохайдыттары кытта ирэ-хоро кэпсэттэ, бу тэһими түһэримэн, өссө сайыннарын диин баҕа санаатын эттэ.

Оҥуохайы сөбүлээччилэр нэһиликтэртэн кэлэн оҥуохайдаан дуоһуяа сыһынан баралларыгар барабыт. Саха омук таптыгыр үгкүүтэ оҥуохайа өссө сайдаканы туруохтун. Үгүс оҥуохайы таһаараччылардаах буоллун. Инники кэскилбитин оскуола оҕолорун аҕалан үтүгүннэрэ үөрэттиэххэ, оҥуохайга угууохха. Оҥуохай доһуобуйаны эбдигирдэр, чөл олох төрдө.

Иван ИВАНОВ

КУЯДН — «БЫАР СУОХ»

Хамаатта 1 №-дээх дьааһыла-сада улуска биер үчүгэй үлэлээринэн биллэр. Социалистическай куоталаһы баарын саҕана оройонҕна хаста эмит субуруччу бастаан Кыһыл Знамяны үйэ саас тухары уура сытыараллар. Кини сэбиэдиссэйинэн 21 сылын РСФСР нуруотун үөрэтиритин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана Варвара Романовна Полицикова үлэлиир.

Кэрэ эйгэтигэр

Бу дьааһыла-садка барыта 55 оҕо сылдыр, 4 иитээччи, 1 психолог үлэлииллэр. Ону таһынан оҕолору музыкаҕа, үгкүүгэ, этхаан сайдытыгар үөрэтэр анал үөрэхтээх специалисттар бааллар. Быһатын эттэххэ манна оҕолору үөрэтиигэ уонна эстетическай иитиигэ улахан болҕомто ууруллар.

Аҕыах хонуктааҕыта бу детсад коллектива иитэр-үөрэтэр үлэтин отчутун нэһилиэнньэҕэ онордо. СР Конституциятын күнүгэр аналлаах кырачааннар кизн программалаах концерттара буолла. Кулууп дьизэ төрөпүттэр оҕолорун, сиэннэрин ырыаларын-үгкүүлэрин көрөөрү, хаһаангытаар даҕаны элбэх киһи, оҕо-уруу муһунна.

Концерт «Малаанна» муода театрын көрүүнэн саҕаланна. Аныгы муоданы таһыныт кырачаан-

нар араастык туттан-хаптан хаамаллара, ордук уолаттар кыыс оҕолуу таһынан, парик кэтэн мууннаһаннаһан хамсаналлара көрөөччүлэр быардарын тарбаата. Итинтэн хоһоон ааҕааччылар киирэн истилэр. Ол курдук Сахага Захарова, Аня Яковлева, Күннэй Прокопьева, Витя Данилов, Ян Посельская, Паша Емельянова, Ксюша Колесова, Уля Кокорева у.д.а. толоруулар кэрэхсэнилэр. Кырачааннар 7 үгкүүнү бөлөбүнэн толордулар. Ол иһигэр ытаһылаах да үгкүүлэр бааллар. Дьоннорун көрөнөр икки кыра оҕо ытаспытынан саалаҕа түһүннэр, хата ханһык да «Наара суохтардааҕар» ордук күллэрдилэр. Үгкүүлэри туруорууга специалист В.В. Дьяконов элбэхтик үлэлэспитэ кестер. Спенкаларга иитээччи Т.А. Протопопова балайда сыраласпыт.

Ырыаһыттары музыкант Р.А. Кокорева бэлэмнээбит. Концерты кыра бөлөх иитээччигэ С.Д. Андреева бэркэ салайан ытта. Мантан салгы кырачааннар түбүктэрэ өссө үгүс. Ол курдук сайын көрсүү, оҕо көмүскэлин күнэ, ыһаах курдук бырааһынньыктарга бэлэмнэнэллэр.

Егор ФЕОФАНОВ, Хамаатта

«БЫРАКАСААННЬА ДА НАКАСААННЬА» КОМЕДИЯ БЭРКЭ ААСТА

А.Ф. Шестаков аатынан нуруот айымнытын уонна сыһынаһын киинин народнай театра 1999 сыл түмүгүнэн республика 5 бастын театрдарын иһигэр киирбитэ. Ити биниги коллективпыт ис кыаһын, сайдар кэскиллээгин туоһулуур.

1 Маайдаагы бырааһынньыкка театр М. Зощенко кылгас айымныларыттан икки хартынаалаах «Быракасаанна да накасаанна» комедиятын Г. Эверстов тылбааһынан туруоран икки премьернай спектакль көрөөччү дьүүлүгэр таһаарда. Спектакль бэлэмнээбит театр коллектива кылгас кэмгэ айымнылаахтык үчүгэй үлэни бэлэмнээбитин, премьеры ситиһилээхтик барбытын бэлиэтиэххэ наада. Ол курдук, комедия музыкальнай, декоративнай-сценическэй кизэргэтигэ, көстүүм, гримм, массовка табыллан, спектакль артыыстара ороолларын табатык өйдөөн, оонньуур геройдара көрөөччүлэргэ тийимтиэлэр.

Туруорааччы режиссер Иван Новиков аныгы драматургияҕа гротеск жаһрыгар күүһүн холломмута хайҕарынан эрө сөп. Бэйэтэ сүрүн геройу водопроводчик-сантехник Григорий Иванович оруолун ситиһилээхтик айан, оонньуур артыыстарга үчүгэй тэһими, настрою биэрэн спектакль сүрүннээтэ уонна иккис хартынааҕа партнердыгар В. Федоровка, Р. Иваново оонньуур кыағы биэрдэ.

Бастагы хартынааҕа опера театрын атмосфераҕа аҕыах чаһылхай түгүннэринэн олус бэргэнник көрдөрүлүннэ дии санаатым. Ол курдук, иккис сэлэппэлээх даамалар А. Кылаева, В. Корнилова эпизодтара интэриэһинэйдэр. Таарыһа аһынаахха артистка Варвара Корнилова театр саамай бэриниллээх, активнай кыттааччыта. Кини культура киинэ ыһтар үлэтигэр куруук активнайдык кыттар, көмөлөһөр. Мин санаабар, гротескка бастагы хартынаа оонньооччулара аҕыах буолан дуу ордук табыллына.

Манна режиссер бэйэтин оруола Ч. Чаплин геройдарын санатар «кыра киһи» тематын итэтиилээхтик таарыйар. «Билиһини тангата», буфекка сцена режиссер ситиһиллээх булуута. Аны туран комедия сүрүн оруолларын кытта тэнгэ эпизод геройдара: официант, милиционер, грузчик (С. Алексеев), тоһуу буолуохтаах Ванован, театр көрөөччүтэ, грузчик (С. Павлов) В. Николаев — оруолларын киһи өйдөөн хаалар ғына бэргэнник толорбуттары бэлиэтиибин.

Нуруот, государство бааһын кисти-саба таһааччылар, сизччи-

лэр, ловкачтар Горбушкин (А.Д. Петров), Анна Васильевна (Р. Иванова) уонна кини убайы (В. Федоров) сир аайы баар геройдар. Билигин бириэмэҕэ, ырыһынак кэмгэр, темалара стихийнэй, актуальнай. М. Зощенко нууучча биллиилээх прозаига уонна драматург урукку кэмгэ суруйбут айымныылар билигин өссө кизн суолталанан, общество саамай элбэх, кизн араҕатын, меццаннары уонна обывателлэр элбээбитэрин, онно «сага нуууччалар», «сага сахалар» эйгэлэрэ эбиллибитин күннэтэ көрөбүт уонна истэбит.

Бу спектакльга оонньообут сага ааттар Розалия Иванова уонна Степан Павлов сценара аан маннайгы ороолларын оонньоон ситиһилээхтик дебюттаабыттарынан эвэрдалибит. Кинилэргэ өссө да сага орооллары айалларыгар баҕарыаһын. Оттон Петров А.Д., Иванов В.С., Федоров В.П. сценаттан түспэт нуруот таптыыр артыыстара.

Таарыһа аһынаахха, народнай театр сылга икки спектакль сценара таһаарара аҕыах. Манна кэчкэ биричиннэлэр бааллар: театр материальной базата мөлтөх, көстүүмнэр саңардыллыбаттар, ыччат хото кыттыбат, бэйэ транспора суох буолан кэли-барыы ыарахан, режиссер соҕотох буолбатаһын үрдүнэн, атын культурнай-маассабай мероприятиеларга олус көлүллэр буолан, нуруускаланар. Сорох айар үлэнигэр, итэҕэл, эппизитинэ бизер моральнай стимуллуохха баара. Художественнай салайааччы Рехлясова Л.Д., методист Николаев В.С. режиссураҕа холонор кыахтаахтар.

Быйыл Мэнгэ-Ханалас Майатыгар улус культуратын делегацията опыт көрө-истэ бара сылдьан сөвөн кэлбиттэ. Майаҕа Д. Ходулов аатынан народнай театр туспа дьизэ-уокка театр театр курдук үлэли-хамсыы олооро истэргэ дьикти кэрэ, үлэтэ да эмиз онук. Намга хаһан эрэ көпсөлгэ киирбит культура дыбарыһын быраһыага умнууга хаалбыта ыраатта.

Культура киинэ художниктарга табыллыбатаҕа ыраатта, кэлин үс сылга 5 оформитель-художник уларыйда. Народнай театр үлэтигэр художник-декоратор оруола улахан. Аныгы драматургияга күүһүн холонору тыа драмколлективтарыгар суох. Онно, бу спектакль улуска гастроллуура, дьинэр, үлэтин биер сүрүн көрдөрүүтэ буолуо этэ.

Ф. ЛУКИНА

Программа ТВ с 5-20 по 11-е июня

Понедельник, 5 июня

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 Фильм "Если можешь, про- сти..."
10.45 Вкусные истории
10.55 Поле чудес
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
12.50 Фильм "Рожденная револю- ционной"
14.30 Программа "Вместе"
15.00 Новости
15.20 Мультсериал "Невероятные приключения Джонни Квеста"
15.40 Звездный час
16.10 "...До шестнадцати и старше"
16.45 Фильм "Большая перемена"
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 "С легким паром"
18.50 "Ералаш"
19.00 Как это было
19.40 Погода
19.45 Сериал "Нежный яд"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.40 Сериал "Секретные матери- алы"
22.35 Взгляд
23.15 Концертная программа "Свет Юнга"
00.10 Сериал "Майк Хаммер": тя- желые перчатки"
01.10 Новости

РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.20, 06.50, 07.50, 08.45 "Доброе ут- ро, Россия!"
06.35, 08.35 Семейные новости
07.30 "Почта РТР"
08.20 Телеспешназ
09.35 "Арена-спорт"
10.15 Сериал "Цыганка"
11.05 Сериал "Санта-Барбара"
12.00 Русское лото
12.40 Мультфильмы
13.00 Вести
13.30 "Город женщин"
14.05 Сериал "Черная жемчужина"
14.55 Сериал "Богатые и знамени- тые"
15.50 "Планета Земля"
16.45 "Веселая карусель"
17.00 Вести
17.30 Башня

Якутск
17.55 Программа передач
18.00 "Проблемы борьбы с преступ- ностью"
18.25 "Сахамедстрах"
18.30 "Сарыал"
19.30 "Саха сирэ-Якутия"
19.50 Реклама
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.40 Сериал "Дикий ангел"
21.40 Фильм "Остров Фантазий"
22.30 Сериал "Грязные танцы"
23.00 Вести
23.30 Фильм "Разговор с Амери- кой"
00.30 Телеспешназ
3-я программа
Канал "Россия"
17.55 Гараж
18.30 Сериал "Монахини в бегах"
19.25 "Вино-шоу-кур"

Вторник, 6 июня

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 Сериал "Нежный яд"
10.15 "Женские истории"
10.50 Как это было
11.30 Сериал "Новые приключения Синдбада"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
12.50 Мультсеанс
13.05 Фильм "Рожденная револю- ционной"
14.30 Программа "Вместе"
15.00 Новости
15.20 Мультсериал "Невероятные приключения Джонни Квеста"
15.40 "Царь горы"
16.10 "...До шестнадцати и старше"
16.45 Фильм "Большая перемена"
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 "Смехопанорама"
18.50 Здесь и сейчас
19.00 Жди меня
19.40 Погода
19.45 Сериал "Нежный яд"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 Премьера Первого канала

"Онегин"
23.45 "Жизнь замечательных лю- дей"
00.20 Новости
00.35 Детектив "Перстень с русал- кой"
РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.20, 06.50, 07.50, 08.45 "Доброе ут- ро, Россия!"
06.35, 08.35 Семейные новости
07.30 "Почта РТР"
08.20 Телеспешназ
09.35 "Арена-спорт"
10.15 Сериал "Цыганка"
11.05 Сериал "Санта-Барбара"
12.00 Телеспешназ
12.24 Промо
12.25 "Москва - Минск"
13.00 Вести
13.30 "Город женщин"
14.05 Сериал "Черная жемчужина"
14.55 Сериал "Богатые и знамени- тые"
15.50 Диалоги о животных
16.45 "Веселая карусель"
17.00 Вести
17.30 Башня

Якутск
17.55 Программа передач
18.00 "Туолбэ"
18.30 Видеоэзрисовка
18.35 "Женщины против разгула преступности"
18.55 "Саха сирэ. XX уйэ"
19.30 "Саха сирэ-Якутия"
19.50 Реклама
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.40 Сериал "Дикий ангел"
21.35 Фильм "Остров Фантазий"
22.30 Сериал "Грязные танцы"
23.00 Вести
23.30 Фильм "Разговор с Амери- кой"
00.30 "К-2" представляет
01.25 "Футбол+ТВ"
02.15 Телеспешназ
3-я программа
Канал "Россия"
17.55 Сиреневый туман
18.25 Сериал "Монахини в бегах"
19.25 "Устами младенца"

Среда, 7 июня

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 Сериал "Нежный яд"
10.15 Пока все дома
10.50 Жди меня
11.30 Сериал "Новые приключения Синдбада"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
12.45 Фильм "Рожденная револю- ционной"
14.30 Программа "Вместе"
15.00 Новости
15.20 Мультсериал "Невероятные приключения Джонни Квеста"
15.40 Зов джунглей
16.10 "...До шестнадцати и старше"
16.45 Фильм "Большая перемена"
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 Маски-шоу
18.50 Здесь и сейчас
19.00 Человек и закон
19.40 Погода
19.45 Комедия "Жених с того света"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 Мелодрама "Бегство миссис Соффел"
23.55 "Цивилизация"
00.30 Новости
00.45 Детектив "Перстень с русал- кой"
РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.20, 06.50, 07.50, 08.45 "Доброе ут- ро, Россия!"
06.35, 08.35 Семейные новости
07.30 "Почта РТР"
08.20 Телеспешназ
09.35 "Арена-спорт"
10.15 Сериал "Цыганка"
11.05 Сериал "Санта-Барбара"
12.00 Телеспешназ
12.25 Мой XX век
13.00 Вести
13.30 "Город женщин"
14.05 Сериал "Черная жемчужина"
14.55 Сериал "Богатые и знамени- тые"
15.50 Моя семья
16.45 "Веселая карусель"
17.00 Вести
17.30 Башня

Якутск
17.55 "Кэм" программа
18.20 "ТВ-Спорт"
19.00 О проведении Коллегии Ми- нистерства образования РФ в Рес- публике Саха (Якутия)
19.15 Экономика и жизнь
19.30 "Саха сирэ-Якутия"
19.50 Реклама
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.40 Сериал "Дикий ангел"
21.40 Фильм "Остров Фантазий"
22.30 Сериал "Грязные танцы"
23.00 Вести
23.30 Мужчины и женщины
00.20 "Кино+ТВ"
01.20 Телеспешназ
3-я программа
Канал "Россия"
17.55 "Круглая дата"
18.25 Сериал "Монахини в бегах"
19.25 Сам себе режиссер

Четверг, 8 июня

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 Фильм "Доченька"
10.50 "Человек и закон" (с сурдопе- реводом)
11.30 Сериал "Новые приключения Синдбада"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
12.40 Мультсеанс
12.55 Фильм "Рожденная револю- ционной"
14.30 Программа "Вместе"
15.00 Новости
15.20 Мультсериал "Невероятные приключения Джонни Квеста"
15.40 Программа "100%"
16.10 "...До шестнадцати и старше"
16.45 Фильм "Большая перемена"
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 "Каламбур"
18.50 Здесь и сейчас
19.00 Процесс.
19.40 Погода
19.45 Фильм "Черный океан"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 Фильм "Любовь с привилеги- ями"
00.10 "Прорыв - 2000"
01.10 Новости

РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести.
06.20, 06.50, 07.50, 08.45 "Доброе ут- ро, Россия!"
06.35, 08.35 Семейные новости
07.30 "Почта РТР"
08.20 Телеспешназ
09.35 "Арена-спорт"
10.15 Сериал "Цыганка"
11.05 Сериал "Санта-Барбара"
12.00 Телеспешназ
12.25 Мой XX век
13.00 Вести
13.30 "Город женщин"
14.05 Сериал "Черная жемчужина"
14.55 Сериал "Богатые и знамени- тые"
15.50 Новая "Старая квартира"
16.30 Мультфильм "Фантик"
17.00 Вести
17.30 Башня

Якутск
17.55 Программа передач
18.00 Служба 02
18.10 Концерт
18.30 2000 утuo сонун
18.45 Дальний Восток
19.15 Реальная экономика
19.30 "Саха сирэ-Якутия"
19.50 Реклама
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.40 Сериал "Дикий ангел"
21.35 Фильм "Остров Фантазий"
22.30 Сериал "Грязные танцы"
23.00 Вести
23.30 Фильм "Разговор с Амери- кой"
00.30 Фильм "День полнолуния"
02.05 Телеспешназ
02.20 Звуковая дорожка
3-я программа
Канал "Россия"
17.55 "Диалоги о рыбалке"
18.25 Сериал "Монахини в бегах"
19.25 "Клуб "Белый попугай"

Пятница, 9 июня

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 Фильм "Доченька"

10.50 Процесс
11.30 Сериал "Новые приключения Синдбада"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
12.55 Фильм "Рожденная револю- ционной"
14.30 Программа "Вместе"
15.00 Новости
15.15 "Волшебник Изумрудного го- рода"
16.25 Комедия "Папа угнал автомо- биль"
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 Джентльмен-шоу
18.50 Здесь и сейчас
19.00 Экстренный вызов
19.30 Вкусные истории
19.40 Погода
19.45 Поле чудес
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.55 Детектив "Как совершить убийство"
23.20 Конкурс песни "Евровиде- ние-2000"
00.25 Новости
00.40 Триллер "Тень сомнения"

РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.20, 06.50, 07.50, 08.45 "Доброе ут- ро, Россия!"
06.35, 08.35 Семейные новости
07.30 "Почта РТР"
08.20 Телеспешназ
09.30 "Тысяча и один день"
09.45 "Арена-спорт"
10.20 Сериал "Цыганка"
11.10 Сериал "Санта-Барбара"
12.00 Телеспешназ
12.25 Мой XX век
13.00 Вести
13.30 "Город женщин"

Якутск
13.55 Прямая трансляция совме- стного заседания Коллегии Минис- терства образования РФ и Прави- тельства РС(Я) "Состояние и разви- тие непрерывной системы образо- вания в Республике Саха (Якутия)"
Канал "Россия"
16.00 "На Здоровье!"
16.40 Мультфильм "Голубой ше- нок"
17.00 Вести
17.35 Акуна матата
Якутск
18.20 Программа передач
18.25 Фильм-детям
18.30 "Сахамедстрах"
18.35 Полярная звезда
19.10 "Геван"
19.30 "Саха сирэ-Якутия"
19.50 Реклама
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.40 Сериал "Дикий ангел"
21.35 Фильм "Остров Фантазий"
22.30 Сериал "Грязные танцы"
23.00 Вести
23.30 "Панорама"
00.30 Фильм "Интимный дневник"
02.40 Телеспешназ
3-я программа
Канал "Россия"
14.05 Сериал "Черная жемчужина"
14.55 Сериал "Богатые и знамени- тые"
18.20 Сериал "Монахини в бегах"
19.25 "Городок"

Суббота, 10 июня

ОРТ
08.00 Новости
08.15 Слово пастыря
08.30 Сериал "Все путешествия команды Кусто"
09.25 "Ералаш"
09.40 "Играй, гармонь любимая!"
10.10 Смак
10.30 Ускоренная помощь
11.00 Детектив "Контрольный вы- стрел на меже"
11.30 Утренняя почта
12.00 Фильм "Неуловимые мстите- ли"
13.25 Как это было
14.05 К 10-летию интронизации Патриарха Русской православной церкви Алексия II
14.45 История одного шедевра
15.00 Новости
15.10 Сельское чувство
15.50 "Эх, Семеновна!"
16.30 Детектив-шоу
17.10 Песня года
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.15 Песня года
19.10 Фильм "Безжалостные люди"
21.00 Время

21.40 Детектив "Повесть непога- шенной луны"
23.00 Концертная программа
23.55 Триллер "Туман"

РТР
Канал "Россия"
08.00 Мелодрама "42-я улица"
09.30 "Почта РТР"
10.00 "Доброе утро, страна!"
10.50 "Сто к одному"
11.35 Сам себе режиссер
12.05 Сериал "Друзья"
12.35 "Золотой ключ"
13.00 Вести
13.20 Федерация
14.10 Мелодрама "Старшая сестра"
16.00 Мультсериал "Том и Джерри"
16.15 "Планета Земля"

Якутск
17.10 Программа передач
17.15 "Консультации для абитури- ентов"
17.35 С "Заботой"-АРЧЫ - без забот
18.10 Репортаж с Международной видеоконференции "Развитие обра- зования коренных народов Севера"
18.40 Семь дней столицы
18.50 "Лена-ТВ"
19.20 Тон
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.40 "Аншлаг" и К
21.45 Фильм "Страна глухих"
00.00 Боевик "Наемный убийца"
01.55 "Футбольная мельница"

3-я программа
Канал "Россия"
17.10 "Театр+ТВ"
18.05 Моя семья
19.05 "Два роля"

Воскресенье, 11 июня

ОРТ
08.00 Новости
08.10 Армейский магазин
08.40 Вкусные истории
08.50 "Дисней-клуб": "Аладдин"
09.20 Утренняя звезда
10.10 "Непутевые заметки"
10.30 Экстренный вызов
11.00 Комедия "Альф"
11.30 Здоровье
12.00 Фильм "Новые приключения неуловимых"
13.25 "В поисках утраченного"
14.05 Клуб путешественников
14.45 История одного шедевра
15.00 Новости
15.10 "Умницы и умники"
15.55 "Дисней-клуб": "101 далмати- нец"
16.25 "Дисней-клуб": "Новые при- ключения Винни-Пуха"
16.50 Песня года
18.00 Новости (с сурдопереводом).
18.15 Песня года
19.05 Комедия "Гулзонский ястреб"
21.00 Авторская программа Сергея Доренко
21.55 "Время футбола"
22.35 Футбол. Чемпионат Европы
00.25 Триллер "Исчезновение"

РТР
Канал "Россия"
08.00 "Папа, мама, я - спортивная семья"
08.55 "Служу Отечеству!"
09.20 "Устами младенца"
09.55 "Доброе утро, страна!"
Якутск
10.30 Программа передач
10.35 "Бизончик"
11.05 "Туннук"
Канал "Россия"
11.30 "Городок"
12.00 Русское лото
12.40 Мультфильмы
13.00 Вести
13.20 Парламентский час
14.10 Новая "Старая квартира"
15.10 Диалоги о животных
16.05 Сериал "Тайны тысячелетия"
16.50 "Пресс-клуб"

Якутск
17.50 Консультации для абитуриен- тов
18.10 "Добрый вечер, Якутск!"
18.50 "В 21-й век - уверенно"
19.35 Молодежный ТелеКанал
Канал "Россия"
20.00 Зеркало
20.55 Боевик "Инферно"
22.30 Футбол. Чемпионат Европы- 2000
00.45 Триллер "Абиссиния"
3-я программа
Канал "Россия"
10.30 "Аншлаг" и К
17.50 "Международная панорама"
18.35 Комедия "Вальс золотых тель- цов"

